

Julkisen tehtävän hoitamisaika

Muste on juuri kuivunut kuntavaalien tuloksista ja myös liiton lakimiesneuvontaan on tullut muutamia kysymyksiä julkisen tehtävän hoitamisen järjestämisestä suhteessa omaan virkaan kuuluviin tehtäviin. Aihepiirin lainsäädäntöön on myös tullut vastikään tarkennuksia. Kokonaisuudessaan on varmasti seurakunnan etu, että sen viranhaltijat ovat aktiivisia myös seurakuntatoimensa ulkopuolella. Yhteistyö, ymmärrys ja vaikuttamisen mahdollisuudet lisääntyvät puolin ja toisin. Yleensä siis luottamustehtävien hoitamisesta sovitaan joustavasti ja ilman ongelmia, mutta on myös hyvä tietää taustalla oleva lainsäädäntö.

Kirkkolaisissa säädetään, että viranhaltijalla ja työntekijällä on oikeus saada vapaata työstään kunnallisen luottamustoimen hoitamiseen siten kuin kuntalaisissa säädetään. Kuntalain mukaan luottamushenkilöllä on oikeus saada vapaata työstään kunnan toimielimen kokoukseen osallistumista varten. Työnantaja voi kuitenkin kieltäytyä vapaan antamisesta, jos työnantaja ei ole saanut tietoa tarvittavasta vapaasta viimeistään 14 päivää ennen kokouspäivää ja työnantajalla on kieltäytymiselleen työhön liittyvä painava syy. Kunnan toimielimiä ovat kuntalain mukaan: valtuusto, kunnanhallitus ja sen jaostot, lautakunnat ja niiden jaostot, johtokunnat ja niiden jaostot sekä toimikunnat. Näiden kokouksiin on *oikeus* saada vapaata.

Muihin kunnan määräämiin luottamustehtäviin tai valtuustoryhmän kokoukseen osallistumista varten tarvittavasta vapaasta on erikseen sovittava työnantajan kanssa. Esimerkiksi siis vaikkapa vaalilautakunnan jäsenellä on lähtökohtainen oikeus saada vapaata luottamustoimensa hoitamiseen, mutta vaalilautakuntaan kuulumattoman vaaliavustajan kohdalla työnantaja voi tulla vapaapyyynnön osalta kielteiseenkin lopputulokseen. Tällöin työnantajan on pyydettyessä annettava kirjallinen selvitys kieltäytymisensä perusteista. Asioiden järjestymistä edesauttaa se lakiinkin kirjattu määräys, että kokousajankohdat on ilmoitettava työnantajalle viipymättä sen jälkeen, kun on saanut ne tietoon.

Kirkon yleisen virka- ja työehtosopimuksen mukaan viranhaltijalle, joka on estynyt hoitamasta virkaansa julkisen luottamustoimen hoitamisen vuoksi, ei suoriteta palkkaetuja tältä ajalta. Työajattomien kohdalla tämä ei aiheuttane suuria ongelmia, koska työt on mahdollista järjestää kokousajankohdat huomioon ottaen, jolloin luottamustehtävä ei estä viranhoitoa. Jos kuitenkin kohdalle sattuu vaikkapa koko päivän kestävä luottamustehtävä, ansionmenetystä kompensoi kuntalain mukaiset ansionmenetykskorvaukset.